

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

62. An Episcopus, cui commissum fuit ab alieno Episcopo, vel Prælato
Regulari subditum ordinandi, possit cum eo dispensare in irregularitate,
aut quovis alio impedimento? Ex part. 8. tract. 3. res. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](#)

332 Tract. III. De Potestate Episcoporum,

Sep. hoc ta. libus eti magna sint autoritatis non est necessariō te in Ref. standum, ut exp̄ se dicit Sanch. respondens cuidam not. seq. legē Decisioni Cardin. l. 8. de matr. disp. 2. num. 10. circa Arinam.

Carum do. finem, & de stylo cutiae, & decisionibus Rotæ docet

familiter Vazquez tom. 2. in 2. 2. D. Thom. disp. 179.

cap. vii. num. 75. Tibi optimè probat declarationes,

decisionis Rota non habere vim legis. Addit su-

in tom. 6. tr. pradietas declarationes facile explicari, ut scilicet in-

1. Ref. 2. 2. 2. 2. telligantur non posse Episcopum dispensare cum Si-

2. 2. 4. & in alius carum monaco inhababili ab obtinenda beneficia, quibus

priuatus fuit per sententiam: nam ante sententiam bene poterat. Et hæc explicatio fundatur in ultima

declarationis Cardinalium: cum enī ibi dicat Con-

gregatio, Episcopum posse absoluere Sacerdotem fi-

bi subditū à Simonia occulta, & rehabilitare ad

ordines, & ad beneficia tam obtenta, quam obti-

nenda, posse subdat, sed non ad beneficia, quibus

propter simoniam priuatus fuisset, vel ad obtinenda,

ne inquam huiusmodi posteriora verba prioribus ad-

uersentur, necessariō debet intelligi de beneficiis

per sententiam priuatis. Quare ante sententiam, &

in foro conscientia bene poterit Episcopus cum sic

inhabili dispensare. Sic Palau, quæ omnia ex eius-

mente dicta esse volo, nam communis opinio est in

contrarium, quam in praxi esse receptam testatur

P. Thesaurus in praxi de penit. part. 2. c. 23. §. 6. &

cap. 30. q. 3.

Sup. hoc fu-

pra lege do-

Arinam Ref.

18. per totā

& signanter

§. vltim. ante

medium in

vers. de irre-

gularitate, &

vide etiā do-

Arinam alia

Sanchez, coligendo de algunos textos del Derecho,

juzga por más probable, que si, y el Concilio Tri-

denimo en el lugar citado, donde se funda esta facul-

tad concedida a los Obispos habla indistintamente, y

asi no se deve restringir. Ita Machadus.

5. Sed circa resolutionem questionis proposita

præter Doctores citatos, vide Baumum in Theolog.

Mor. tom. 2. tract. 1. 8. q. 24. Gauantum in Man.

Epis. ver. Censura, num. 6. Suatcz. de Religione, tom. 1.

tract. 3. lib. 4. cap. 61. nam. 11. Garciam. de Benef.

part. 8. cap. 1. num. 77. Comitolu lib. 6. q. 24. 1.

Marchinum de Sacram. Ordinis, tract. 1. part. 9. cap. 3.

num. 71. Alzedum in Praxi Epis. part. 2. cap. 6. n. 41.

& alios penes ipsos.

RESOL. LXI.

An si quis habeat a suo Episcopo literas dimissorias pro Ordinibus recipiendas, possit absoluī ab irregularitate occulta ab Episcopo, qui cum ordinare debet?

Et an peccet Episcopus, si alienum subditum in sua Diœcesi confirmet?

Et quid est dicendum, quando Episcopus mittit subditum cum dimissoriis ad suscipiendos ordines, & subditus non est confirmatus, an tunc possit illum confirmare? Ex part. 7. tract. 2. Resol. 37.

Sup. hoc in §. 1. **C**ausa est curiosus, & practicabilis, & ad

Ref. seq. illum affirmatiū respondet nouissimè Ludo-

douic. Caspensis in Cursu Theologico tom. 2. tract. 27.

disputat. 3. sect. 3. num. 11. vbi sic ait. Hic inquirit

Diania, de Sacram. resol. 24. An si quis habeat lite-

ras dimissorias a suo Episcopo, vt possit ab alio or-

dinari, hoc ipso si ordinandus non sit confirmatus,

possit etiam ab eo Episcopo confirmari priusquam ab ipso ordinetur. Respondet, & bene, affirmative: nam qui concedit finem, concedit consequenter, quæ sunt necessaria ad eum finem. Ex quo sequitur, posse similiter ordinandum ab irregularitate occulta, a qua posset Episcopos absoluere, quia liberari ab irregularitate est medium ad licitè recipiendos Sacros Ordines. Ita ille, cui addit Henricus lib. 14. cap. 17. num. 4. *Vnde ad finem. Angelum vers. irregulari. numer. 34. Armillam eadem vers. num. 8. & Sylvestrum quæst. 9. num. 11. in fine.* Sed hanc sententiam impugnat Sanchez de Matrim. lib. 3. disput. 2. num. 25. quia à separatis non fit illatio. Sed potestas dispensandi & initiandi sunt separata: ergo. Ceteras rationes videbis apud illum. Nostandum est tamen hic obiter Machinum de Sacram. Ordinis, tract. 1. part. 5. cap. 5. num. 7. docete nominatum contra me, peccare Episcopum alienum subditum in sua Diœcesi confirmantem: fed non ita sententia est probabilissima, & illam tenet me citato in editione nouissima, Barboſa de Poit. Epis. part. 2. Allegat. 3. o. num. 14. & præter Doctores a me ci-
tatis in pari. 4. tract. 4. resol. 30. & Caspensem, vbi supra, nostram sententiam tenet etiam a fortiori Alzedus in Praxi Epis. part. 2. cap. 4. numer. 21. Zambranus de cas. tempore moris, cap. 2. dub. 2. num. 2. & 3. Emanuel Sa. vers. Confirmatio, num. 2. & Scipio de Rubeis in Aphor. Epis. vers. Confirmatio, num. 8. vbi sic ait. Si confirmante Episco-
po in propria Diœcesi, accurrit etiam accolere ex aliena, licet confirmantur ob presumptionem gratia id fore Episcopo ad cuius Diœcesim illi pertinet. Ita illa. Quod a fortiori dicendum, quando illos mittit cum dimissoriis ad suscipiendos Ordines, quia qui concedit finem, concedit necessaria ad finem talem. Ergo, &c.

RESOL. LXII.

An Episcopus, cui commissum fuit ab alieno Epis-
copo, vel Prelato Regulari, subditum ordinare,
potest cum eo dispensare in irregularitate aut quo-
nis alio impedimento? Ex part. 8. tractat. 3.
Resol. 35.

§. 1. **R**eferam hic pugnantes sententias. Negatiū docet Sanchez de matrim. lib. 3. dis-
put. 1. num. 25. quia sublatu uno impedimento non
conseruat alterum distinctum sublatum, cap. ex tua-
rum, de ejus, & authoritate pallijs, 1. si domus fidei
serviuit. urban. At in hoc euente duplex impedimen-
tum concurrit, alterum defectus subiectioris ad Or-
dines; alterum irregularitatis. Sublatu ergo prioi
per initianti licentiam, non auferunt posteriori. Se-
cundū, quia à separatis non fit illatio, cap. ad au-
dienciam, de decim. ls Papinian. ff. de minoribus. At
potestas initiandi potest confidere abusque potes-
ta reddendi initiantum habili ad Ordines: vi-
pot, qui intelligitur, si ille alia habili sit, vel à
legitimo superiori imperet dispensationem in ea
inhabitabile. Ita Sanchez, & alii penes ipsum.

2. Sed non defuit affirmatiū sententiam te-
nentes, & inter alios illam docet. Auila de censur.
part. 7. disp. 10. dub. 6. vers. notandum terio, vbi sic
ait. Præterea dico cum Henriquez cap. 18. n. 4 quod
dum Prelatus Religionis, aur Episcopum mittit sub-
ditum, vt ordinetur, censetur concedere suas vi-
ces Episcopo ordinanti, vt dispenset in defectu
occurreni

Quoad Absol& disp.&c. Ref. LXIII. &c; 333

occidenti; aut oblio. Probatut ex cap. præterea de offic. deleger. Ita ille. Et ratio erit, tum quia concessio aliquo, consentur subinde concessa casione quibus id expedire nequit, cap. præterea de offic. deleger. & lib. 20. num. 63. Alzedum in praxi Episc. part. 2. cap. 6. m. 30. & Tertium in cens. lib. 9. disp. 71. dub. 2. quia C. de iuris. omni. ind. tum etiam, quia dispensatio in principali, extenditur ad accessorium, sine quo considerare non potest. At promoto ad Ordines fuit non potest, eo impedimento non sublato; ergo.

RESOL. LXIII.

Vnum illegitimus occultus possit dispensationem obtinere super irregularitate ab Episcopo vigore Concio. Trident. sess. 24. cap. 6. ad recipiendos sacros Ordines? Ex parte 2. tractatu 15. & Msc. 1. Resol. lxxii.

Negant communiter Doctores Episcopum possile dispensare super illegitimitate ex defecito occulto proueniente. Sic Suarez vbi infra. Pia. fucus in praxi Episcop. part. 1. c. 1. n. 56. & 60. Say. res de cens. lib. c. 11. n. 8. vbi 20. Doctores citat pro hac sententia, & nouissime illam docet Bonacina de cens. disp. 7. p. 1. q. 2. n. 5. Reginal. in praxi. tom. 2. lib. 10. tr. 2. c. 7. n. 75. & Filliuc. in quæst. mor. tom. 1. tr. 19. c. 6. n. 32. Rato est, qui Concilium tribuunt Episcopis autoritatem dispensandi super irregularitates contrarias ex delicto; sed hæc irregularitas est ex defecito & non ex delicto. Ergo, &c.

2. His tamen non obstantibus Stephanus de Auila Societas Iesu Theologus contrariam docuit sententiam in tract. de cens. part. 7. disp. 3. dub. 7. Nam hæc irregularitas caufet in homine quendam defecit, tamen intrinsecè dependet à criminis parentum. Ergo si huiusmodi crimen sit occultum, comprehenditur sub decreto Concilij. Secundò probatur, nam hæc dispensatio postquam est concessa in particulari causa est odiosa, & strictè interpretanda, at vero postcas dispensandi est favorabilis, & latissime interpretanda, cap. fin. de simonia. Hæc Auila, cuius sententia, licet improbabilis vocetur à Suarez in 3. part. 5. de cens. disp. 50. scilicet 5. num. 5. tamen nouissime Egid. de Coninch ex eadem societate de Sacra. disp. 18. dub. 14. num. 17. tanquam probabilem illam admittit. Ad argumentum contraria sententia respondet potest ex dictis. Nam cum hæc irregularitas intrinsecè dependeat à criminis parentum, videtur etiam inclusa sub verbis Concilij.

RESOL. LXIV.

An irregularitas occulta ex defecito natalium sit ab Episcopo dispensabilis quod sacros Ordines? Et ministrator posse Episcopum cum illegitimiis ex quocunque dannato exitu, ad maiores Ordines & ad beneficium dispensare. Et an hoc etiam procedat ad Canonicatus Collegiatarum Ecclesiastarum, & in dimidiis portionibus, & inferioribus beneficiis Ecclesia Cathedralis. Et an hanc dispensationem posse etiam Capitulum Sevacante impetrare. Et quid si aliquis bona fide ordinatus fuerit, & postea cognito natalium defecitu, an Episcopus possit dispensare, ut in suscepis ministraret? Et quid etiam, si malafide ordinatus fuerit? Ex p. 4. lib. 1. Resol. 64.

§. 1. Negatiue respondent DD. quos citauit in p. Quæ hic est 2. tract. 15. resol. 2. & quibus nunc addo Layman lib. 2. de irregulari diff. Rel. antecedens, & in 20. num. 63. Alzedum in praxi Episc. part. 2. cap. 6. m. 30. & Tertium in cens. lib. 9. disp. 71. dub. 2. quia alius eius noti talis irregularitas non prouenit ex delicto, sed ex defectu, quia quæcumque parentes filium illegitimum sine peccato in amentia generarent, etiam fieret irregularis.

2. Sed affirmatiam sententiam, licet improbabilem & sine fundamento vocet Suarez & Hurtado, tamen vt in d. resolutione notauius; illam tenet Auila, & probabilem existimat Coninch, quibus nunc addo Petrum Cornejo in 3. par. D. Thome tract. de irregular. disp. 1. & dub. 2. quæst. 1. Layman lib. 2. tract. 10. part. 1. cap. 5. num. 2. & 10. Præposit. in 3. part. quæst. 5. de irregular. dub. 16. num. 131. vbi sic sit. Non est improbable quod Episcopus possit dispensare in irregularitate illegitimis, vt inquit Auila, asserens vitos doctos id sentire, quia licet illius prolix. hæc irregularitas sit ex defectu, rem tamen moraliter considerando oritur ex delicto, & Ecclesia eam inducere voluit punire parentum incontinentiam, arque adeò potest fortiti rationem pœnae. Confirmatur, quia omnia iura hanc irregularitatem inducentia supponunt communiter peccatum in parentibus, ex quo illa oriatur, & variis casibus vbi peccatum illorum non interuenit, proles non est irregularis quamvis nata sit extra matrimonium verum à parte rei. Nec refert quod si proles absque culpa parentum nasceretur extra matrimonium, etiam putatum legitimum, censenda esset irregularis, quia non obstante tali casu rarissimo, & quem lex non spectauit, dicendum quod moraliter & secundum quod communissime accidit, illegitimitas prolix. oriatur ex peccato parentum, & quod lex spe- cavit id, quod sapientis accident, quamvis in eo casu rarissimo, quem non excipit, etiam incurritur irregularitas, in quo tamen intenit actio materialiter mala, & sufficiens fundamentum malitia, si aduersitatem cetera requisita. Vnde fit verisimile quod Episcopus in casu resolutionis possit dispensare abolutè (sic) potest absolute dispensare per Concilium) quod sacros Ordines & beneficia majora, seu dignitates & praælaturas, hinc si quis suscepit ex occulto adulterio habetur passim legitimus, posset ab Episcopo impetrare dispensationem ad sacros Ordines suscipiendos, & beneficia duplicita. Hæc omnia Præpositus loc. cit. & ita hanc sententiam affirmatiam cum Auila & supracitatis Doctorkibus tenet etiam post illos Laurentius de Peirinus tom. 2. de relig. Prelat. quæst. 2. cap. 5. §. 9. num. 14. Et tandem nouissime hanc opinionem me citato docet Barbosa de iure Pontificio lib. 1. cap. 11. num. 156. Verum his non obstantibus nouissime ego puto non esse recedendum à negatiue sententia.

3. Notandum est tamen hæc obiter posse Episcopum cum illegitimiis ex quocunque damnato coitu ad maiores Ordines, & ad beneficium simplex dispensare, cum easla tamen & eorum suffragantibus 66. §. Verum meritis, & hoc procedit etiam quod Canonicatus Collegiatarum Ecclesiastarum, & in dimidiis portionibus, seu inferioribus beneficiis Ecclesia Cathedralis, & hanc dispensationem modo quo supra posse etiam Capitulū Sede vacante impartiū exiftimo. Vide Barbosa de p. 45. num. 19. & seq. & Sanctarellum vñ. resol. part. 1. quæst. 41. per 10. tam. Note etiam hic quod Layman vbi supra, docet usus eius quod si aliquis bona fide ordinatus fuerit, cognito natalium defecitu Episcopus dispense potest, vt in hac bona fide suscepis ministret. Imò fortasse etiam si mala fide de se & seqq. in Ordines accepit, vt colligitur ex cap. nisi cum pridem, seq. §. penult. §. persona, de renunt. Hæc Layman qui etiam addit. & vlt. & quod